

6. METSATULEKAHJUD

FOREST FIRES

6.1 Metsatulekahjud 2013. aastal

Forest fires in 2013

2013. aastal registreeriti 15 metsatulekahju üldpindalaga 78,5 ha (2012. aastal 5 ja 2,5 ha). Kui 2012. aasta oli kõigi aegade kõige väiksema metsatulekahjude arvu ja pindalaga aasta, siis 2013. aastast oli vähem tulekahjusid 1962. aastal, mil registreeriti 14 metsatulekahju. 2013. aastal metsapõlengutega keskkonnale kahju ei tekitatud. 2012. aastale oli iseloomulik see, et enamuse metsatulekahjust leidsid aset mais ja juulis. Aprilli, juuni ja augusti ilm oli vihmane ja seetõttu sellel ajal olid üksikud tulekahjud või puudusid tulekahjud hoopis. 2013. aasta metsatulekahjude keskmine pindala oli 5,2 ha (2012. aastal 0,5 ha).

2013. aasta esimene metsatulekahju registreeriti 8. mail Lääne-Viru maakonnas Kadrina vallas. Teadmata põhjusel alguse saanud tulekahju oli mittemetsamaal RMK metsakvartalil SM235 pindalaga 3,3 ha. 2012. aasta esimene põleng oli 1. mail Valga maakonnas Öru vallas. Viimane metsatulekahju registreeriti 2013. aastal 25. augustil Põlvamaal Põlva valla Kiuma küla erametsas pindalaga 0,03 ha. 2012. aastal oli viimane tulekahju 22. juunil Põlvamaa Värskas vallas pindalaga 0,38 ha.

2013. aastal toimunud kõige suurema metsatulekahju teade registreeriti häirekeskuses 8. augustil kell 11:51. Harju maakonna Keila valla Klooga laskealal (Kaitseministeeriumi maal) põles noort metsa 24,8 ha ja mittemetsamaad 41,3 ha. Laskeharjutusest alguse saanud tulekahju kustutati 9. augustil kell 00:57. 2012. aasta suurim metsatulekahju oli 10. juunil Võru maakonnas Rõuge vallas Lauri külas, pindalaga 1,0 ha.

Riigimetsas toimunud metsatulekahjude osatähtsus moodustas 2013. aastal tulekahjude üldarvust 40% ja pindalast 91%. 2012. aastal riigimetsas metsatulekahjusid ei registreeritud. Kui vaadata eelnevaid aastaid, siis moodustas riigimetsas toimunud tulekahjude arv tulekahjude üldarvust 2004. aastal 53%, 2005. aastal 71 %, 2006. aastal 60%, 2007. aastal 69%, 2008. aastal 60%, 2009. aastal 60%, 2010. aastal 45% ja 2011. aastal 50%. Eelpooltoodud andmete põhjal võib öelda, et riigimetsades leiavad aset keskmiselt siiski üle poole metsatulekahjust, mida omakorda võib seostada inimeste poolt riigimetsade suurema külastatavusega.

6.2 Metsatulekahjud maakonniti

Forest fires by counties

2013. aastal registreeriti metsatulekahjusid 10 maakonnas (Harju, Hiiu, Ida-Viru, Järva, Lääne, Lääne-Viru, Põlva, Rapla, Valga ja Viljandi). Kõige enam tulekahjusid oli Lääne-Virumaal (3). 2012. aastal registreeriti metsatulekahjusid 5 maakonnas (Saare, Põlva, Valga, Viljandi ja Võru) ja kõigis 1 metsatulekahju. Metsatulekahjude jagunemise kohta maakonniti arvuliselt ja pindalaliselt annab ülevaate joonis 6.2.2.1.

Metsatulekahjude arvu jagunemisest maakonniti aastast 1998 annab ülevaate tabel 6.2.1. Tabelist nähtub, et sellel perioodil metsatulekahjude esinemissageduselt oli kõige raskem 2002. aasta. Metsatulekahjude pindala jagunemine 2013. aastal maakonniti metsakategooriate lõikes on toodud tabelis 6.2.2. Tabelist selgub, et 2013. aastal moodustas põlenud aladest kõige suurema osa (45,1 ha) mittemetsamaa (rabad, põdsastikud). Noorendikud põlesid 30,7 ha ning keskealised-, valmivad- ja küpsed metsad 2,1 ha. Põlenud metsata metsamaa (raiesmikud) pindala oli 0,6 ha. Valdavalt oli 2013. aastal tegemist pinnatulega. Ladvatules sai kannatada 1,4 ha noorendikku. 2012. aastal ladvatulekahjusid ei fikseeritud.

6.2.1 Metsatulekahjude arv maakonniti aastatel 1998–2013

Forest fires by counties in 1998–2013

Maakond County	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Harju	11	10	72	14	45	23	19	15	64	18	22*	16	9	1		1
Hiiu	1	0	0	4	4	2	0	0	4	0	0					1
Ida-Viru	5	37	21	16	121	14	12	18	60	17	10	4	13	8		2
Jõgeva	0	1	1	1	10	2	3	2	5	4	0		2			
Järva	1	2	1	2	20	7	3	0	1	2	1					1
Lääne	25	3	1	1	9	9	6	2	3	2	2*	1		2		1
Lääne-Viru	0	3	9	8	21	8	1	2	31	3	2	6	1	1		3
Põlva	6	9	6	14	33	15	13	2	15	4	5	3		3	1	2
Pärnu	1	46	2	1	23	6	8	6	9	7	9	3	2	3		
Rapla	2	5	7	2	12	9	4	1	2	1	3					1
Saare	6	5	3	1	4	4	3	3	10	0	2	1		1	1	
Tartu	0	0	6	1	23	4	2	3	7	1	4	3		3		
Valga	2	5	2	8	12	2	8	5	16	2	5	3	1	1	1	1
Viljandi	0	0	2	0	2	3	6	0	5	1	2			1	1	2
Võru	1	4	25	18	17	3	1	6	18	2	5	7	2		1	
Kokku Total	61	130	158	91	356	111	89	65	250	64	72	47	30	24	5	15

Allikas: Päästeamet, Keskkonnaagentuur

Source: Rescue Board, Estonian Environment Agency

* 2008. a Vihterpalu tulekahju oli 2 maakonnas, Harju- ja Läänemaal. Tabelis on see kajastatud arvuliselt mõlemas maakonnas, kuid kokku lahtis 1 tulekahjuna. Forest fire in Vihterpalu covered two counties (Harju and Lääne) in 2008.

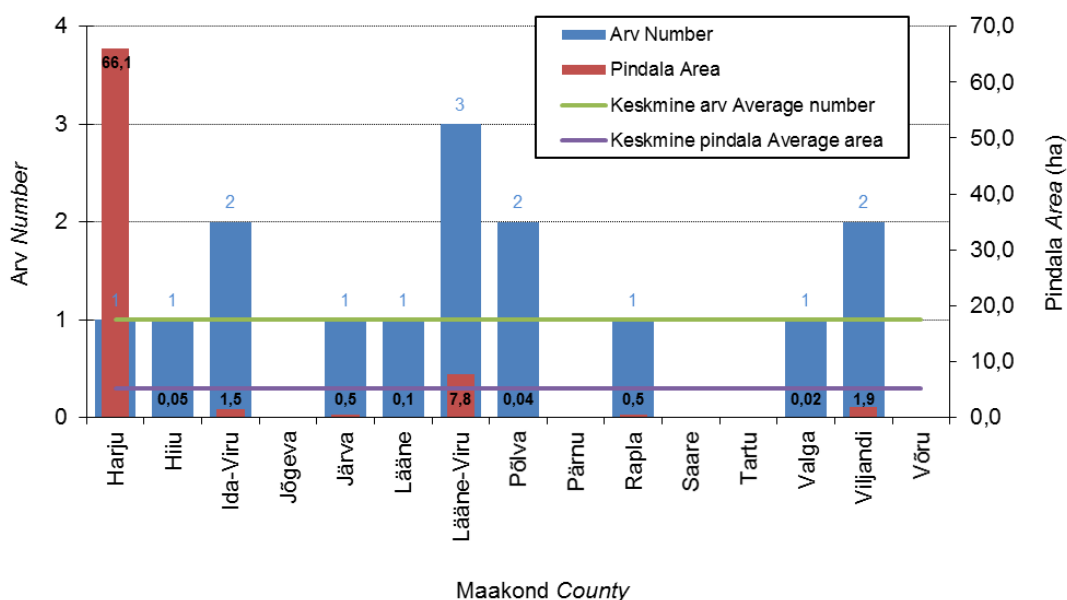
6.2.2 Metsatulekahjude pindala maakonniti 2013. aastal

Area of forest fires by counties in 2013

Maakond County	Tulekahjude pindala Area of fires (ha)					
	Kokku Total	keskealine, valmiv ja küps mets middle-aged maturing and mature stands	noorendik young stand	metsa- uuendus re- forestation areas	metsata metsa- maa other wooded land	mitte- metsa- maa other land
Harju	66,1		24,8			41,3
Hiiu	0,05				0,05	
Ida-Viru	1,5	1,0			0,5	
Jõgeva						
Järva	0,5	0,5				
Lääne	0,1		0,1			
Lääne-Viru	7,8		4,0			3,8
Põlva	0,04	0,01	0,03			
Pärnu						
Rapla	0,5	0,5				
Saare						
Tartu						
Valga	0,02		0,02			
Viljandi	1,9	0,1	1,8			
Võru						
KOKKU Total	78,51	2,11	30,75		0,55	45,1

Allikas: Päästeamet, Keskkonnaagentuur

Source: Rescue Board, Estonian Environment Agency

Joonis 6.2.2.1 Metsatulekahjude arv ja pindala maakonniti 2013. aastal

Figure 6.2.2.1 Number and area of forest fires by counties in 2013

6.2.3 Metsatulekahjud aastail 1921–2013

Forest fires in 1921–2013

Aasta Year	Metsatulekahjud Forest fires			Aasta Year	Metsatulekahjud Forest fires			Aasta Year	Metsatulekahjud Forest fires		
	Arv Number	Kogu- pindala Total area (ha)	Keskmine pindala Average area (ha)		Arv Number	Kogu- pindala Total area (ha)	Keskmine pindala Average area (ha)		Arv Number	Kogu- pindala Total area (ha)	Keskmine pindala Average area (ha)
1921	437	2 278,3	5,2	1958	24	41,7	1,7	1987	76	92,0	1,2
1922	43	111,8	2,6	1959	81	2 122,7	26,2	1988	106	55,0	0,5
1923	74	185,2	2,6	1960	60	117,0	1,9	1989	106	81,6	0,7
1924	93	282,9	3,8	1961	44	2 110,0	0,9	1990	164	194,0	1,1
1925	187	982,7	5,3	1962	14	29,0	2,1	1991	39	58,0	1,5
1926	331	1 066,7	3,2	1963	113	3 755,0	33,2	1992	348	1 787,0	5,1
1927	254	2 097,6	8,2	1964	151	749,0	5,0	1993	207	647,1	3,1
1928	186	413,3	2,2	1965	184	803,0	4,5	1994	289	456,4	1,6
1929	149	1 107,4	7,4	1966	75	36,4	0,5	1995	188	185,9	1,0
1930	403	2 956,1	7,3	1967	175	61,5	0,3	1996	273	579,0	2,1
1931	130	403,3	3,1	1968	297	111,2	0,4	1997	359	1 146,5	3,2
1932	288	878,8	3,0	1969	498	258,0	0,5	1998	61	54,0	0,9
1933	578	4 733,0	8,2	1970	229	69,3	0,3	1999	130	1 103,4	8,5
1934	351	1 388,2	3,9	1971	437	111,0	0,3	2000	158	683,6	4,3
1935	196	726,6	3,7	1972	172	164,0	1,0	2001	91	61,7	0,7
1936	180	493,4	2,7	1973	328	181,0	0,6	2002	356	2 081,7	5,9
1937	166	835,0	5,0	1974	273	130,0	0,5	2003	111	206,6	1,9
1938	175	688,2	3,9	1975	362	87,7	0,2	2004	89	378,9	4,3
1939	370	2 789,8	7,6	1976	359	100,6	0,3	2005	65	86,5	1,3
1940–1948*				1977	121	10,9	0,1	2006	250	3 095,6	12,4
1949	61	264,4	4,4	1978	207	51,0	0,3	2007	64	292,4	4,6
1950	138	974,2	7,1	1979	216	35,0	0,2	2008	71	1 279,8	18,0
1951	111	3 152,8	28,4	1980	218	68,8	0,3	2009	47	59,3	1,3
1952	55	322,0	5,9	1981	225	113,0	0,5	2010	30	24,8	0,8
1953	25	110,1	4,4	1982	133	188,0	1,4	2011	24	19,3	0,8
1954	48	542,4	11,3	1983	260	100,0	0,3	2012	5	2,5	0,5
1955	86	550,5	6,4	1984	167	53,0	0,3	2013	15	78,5	5,2
1956	50	225,0	4,5	1985	60	77,0	1,3				
1957	7	22,1	3,2	1986	172	217,5	1,3				

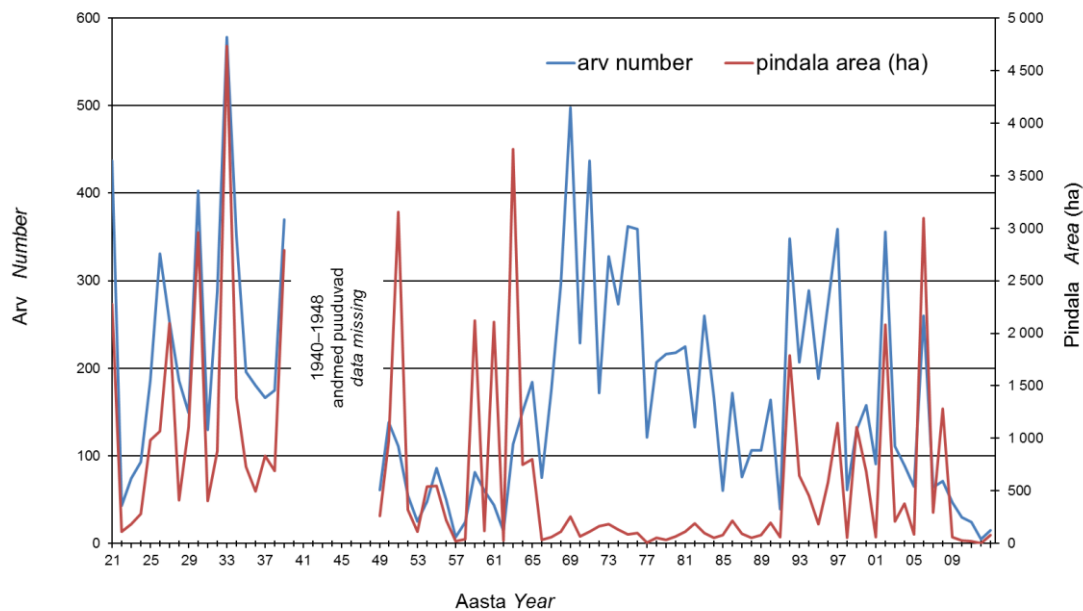
* andmed puuduvad *data missing*

Allikas: Päästeamet, Keskkonnaagentuur

Source: Rescue Board, Estonian Environment Agency

Märkused tabeli juurde

1. Käesolev koondtabel on koostatud andmetest, mis pärinevad aastate 1921–1969 kohta hr Peeter Rõigaselt, kes reastas need arhiivimaterjalide põhjal, hr Henn Altonilt aastate 1970–1990 ja hr Mait Tindilt aastate 1991–1999 kohta.
2. 1963. a oli ulatuslik metsapõleng Višnevski sõjaväemetskonnas ja Zarja kolhoosis (2000 + 200 ha).
3. Suurepinnalised metsapõlengud on olnud Vihterpalu metskonnas 1951. a (2000 ha), 1992. a (550 ha) ja 1997. a (700 ha).
4. Nõukogude Liidu ajal aastatel 1970–1985 ei lubanud toleaeagse ENSV Metsamajanduse ja Looduskaitse Ministeeriumi juhtkond, kartes Moskva ülemuste pahameelt, tegelikku metsatulekahjude pindala näidata. Pindala vähendati mittemetsamaadel (karja- ja heinamaad, sood, rabad) olnud põlengute andmete väljajätmisega. Käesolevas tabelis on esitatud nende aastate tegelikud andmed.
5. 1999. aasta kohta on esitatud andmed, mis laekusid Metsaametisse maakondade metsaametilt. Sellel aastal lasus esmakordselt kõigis maakondades metsatulekahjude kustutustöö täielikult maakonna päästeteenistustel.
6. Alates 2000. aastast on metsatulekahjude kohta andmeid koondanud Veljo Kütt ja algandmed pärinevad alates 2001. aastast Päästeametilt.

Joonis 6.2.3.1 Metsatulekahjude arv ja pindala 1921–2013

Figure 6.2.3.1 Number and area of forest fires in 1921–2013

6.3. Metsatulekahjude põhjused

Forest fire causes

Enamik 2013. aastal toimunud metsatulekahjudest said alguse inimese otsesest või kaudselt tegevusest. Looduslikud faktorid (äike) olid 2 metsatulekahju põhjustajaks. 2012. aastal äike metsatulekahju ei põhjustanud. 2013. aasta metsatulekahjudest 40% põhjustasid hooletud ja ettevaatamatud metsa küllastajad (puhkajad, marjulised, lapsed jne). Samal põhjusel alguse saanud tulekahjusid oli 2012. aastal lausa 80% tulekahjude üldarvust. Nimetatud metsatulekahjud said valdavalt alguse suitsetamisest ja tuletõrjimisest. 2013. aastal oli tulekahjude põhjuseks veel transport ja elektriliinid, metsamajanduslikud tööd, kuritahtlik süütamine ning muud põhjused (laskeharjutusest alguse saanud).

Kui vaadata perioodil 1999–2013 toimunud metsatulekahjude põhjust, siis selgub, et keskmiselt 1,2% metsatulekahjudest said alguse looduslikest faktoritest (äike) ja ülejäänud metsatulekahjud olid tingitud vähemal või rohkemal määral inimtegevusest. Ülevaate aastatel 1999–2013 toimunud metsatulekahjude põhjustest annab tabel 6.3.1. Vaadeldud perioodil moodustavad metsatulekahjude põhjustest olulise osa hooletud ja ettevaatamatud metsa küllastajad (puhkajad, marjulised, lapsed jne), kelle arvele lähevad ligikaudu pooled metsatulekahjudest.

2013. aasta metsatulekahjude põhjuste jagunemise kohta maakonniti arvuliselt ja pindalaliselt annab ülevaate tabel 6.3.2.

6.3.1 Metsatulekahjude põhjused aastatel 1999–2013

Forest fire causes in 1999–2013

Metsatulekahjude põhjused	1999		2000		2001		2002		2003		2004		2005		2006		2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013	
<i>Forest fire causes</i>	Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%
	No		No		No		No		No		No		No		No		No		No		No		No		No		No		No	
kuritahtlik süütamine <i>arson</i>	49	38	14	9	7	8	25	7	17	15	11	12	3	5	43	17	8	12	5	7	12	25							1	7
põllumajanduslikud tööd <i>agricultural operations</i>	1	1	4	3	5	5	14	4	1	1	1	1																		
metsamajanduslikud tööd <i>logging and forest operations</i>			2	1			8	2	4	4	3	3			2	1			1	1,5			1	4				1	7	
muu tööstuslik tegevus <i>other industrial activities</i>			1	1			1	1			1	1			1	0,5			1	1,5										
transport, elektriliinid <i>communications (railways, electricity lines etc.)</i>	8	6	16	10	3	3	8	2	1	1	2	2	1	2	6	2	2	3	16	22,5	1	2	2	7	4	17	1	20	1	7
metsa külastajad <i>general public (campers, other visitors, children)</i>	49	38	63	40	22	24	136	38	54	49	46	52	30	45	90	36	30	47	28	39	21	44	16	53	13	54	4	80	6	40
muu põhjus <i>other</i>	7	5	2	1	2	2	7	2	7	6	4	5	4	6	10	4	2	3	2	3	4	9	1	3					1	7
looduslikud faktorid <i>natural causes</i>	2	1	3	2	1	1	3	1	1	1			1	2	1	0,5	1	2	1	1,5			1	3	1	4			2	13
põhjus teadmata <i>unknown causes</i>	14	11	53	34	51	56	154	43	26	23	21	24	26	40	97	39	21	33	17	24	9	20	10	33	5	21			3	19
Kokku Total	130	100	158	100	91	100	356	100	111	100	89	100	65	100	250	100	64	100	71	100	47	100	30	100	24	100	5	100	15	100

Allikas: Päästeamet, Keskkonnaagentuur

Source: Rescue Board, Estonian Environment Agency

6.3.2 Metsatulekahjude põhjused maakonniti aastal 2013

Forest fire causes by counties in 2013

Metsatulekahjude põhjused <i>Forest fire causes</i>		Maakond County														Kokku <i>Total</i>	
		Harju	Hiiu	Ida- Viru	Jõgeva	Järva	Lääne	Lääne- Viru	Põlva	Pärnu	Rapla	Saare	Tartu	Valga	Viljandi		Võru
kuritahtlik süütamine <i>arson</i>	arv number pind area (ha)						1 0,1										1 0,1
põllumajanduslikud tööd <i>agricultural operations</i>	arv number pind area (ha)																
metsamajanduslikud tööd <i>logging and forest operations</i>	arv number pind area (ha)			1 0,5													1 0,5
muu tööstuslik tegevus <i>other industrial activities</i>	arv number pind area (ha)																
transport, elektriliinid <i>communications (rail-ways, electricity lines etc.)</i>	arv number pind area (ha)					1 0,5											1 0,5
metsa külastajad <i>general public (campers, other visitors, children)</i>	arv number pind area (ha)		1 0,05	1 1,0				1 0,03		1 0,5			1 0,02	1 0,4			6 2,0
muu põhjus <i>other</i>	arv number pind area (ha)	1 66,1															1 66,1
looduslikud faktorid <i>natural causes</i>	arv number pind area (ha)								1 0,01					1 1,5			2 1,51
põhjus teadmata <i>unknown causes</i>	arv number pind area (ha)							3 7,8									3 7,8
Kokku <i>Total</i>	arv number pind area (ha)	1 66,1	1 0,05	2 1,5		1 0,5	1 0,1	3 7,8	2 0,04	1 0,5			1 0,02	2 1,9			15 78,51

Allikas: Päästeamet, Keskkonnaagentuur

Source: Rescue Board, Estonian Environment Agency

6.4 Tulekaitseline järelevalve metsas

Surveillance of forest fire regulations

Tuleohutuse seadusega kehtestatud nõuete täitmise järelevalvet metsas teostab Keskkonnainspeksioon ja Päästeamet. Metsa tuleohutusnõuete rikkumisi registreeris 2013. aastal vaid Keskkonnainspeksioon ja selliseid rikkumisi registreeriti 2013. aastal kokku 10 (2012. aastal 5). 2013. aastal karistati kokku 4 isikut (2012. aastal 3), kellele määrati 212 euro ulatuses rahatrahve (2012. aastal 340 eurot). Trahviti metsatulekahjude põhjustajaid ja tuleohutusnõuete rikkujaid – suitsetajaid, lõkete tegijaid ning kulu- ja prahipõletajaid. Ülevaade metsa tulekaitselisest järelevalvest aastatel 1999–2013 on toodud tabelis 6.4.1.

Keskkonnainspeksiooni ülesannete hulka kuulub ka metsatulekahjudega keskkonnale tekitatud kahju hindamine. 2013. aastal toimunud tulekahjude korral selle järgi aga vajadust ei olnud. Inspeksioon viis ka läbi menetlusi metsatulekahjude tekkepõhjuste väljaselgitamiseks. Viimasel viiel aastal metsatulekahjudega seotud kuritegude uurimist ei ole alustatud.

6.4.1 Metsa tulekaitse aastail 1999–2013

Fire protection of forests in 1999–2013

Aasta Year	Tulekahjude arv <i>Number of forest fires</i>	Registreeritud rikkumiste arv <i>Number of registered violations</i>	Karistatud isikute arv <i>Number of persons fined</i>	Trahvisumma (EUR) <i>Amount of penalties (EUR)</i>	Keskkonna- kahju (EUR) <i>Environmental damage (EUR)</i>
1999	130	...	6	208	...
2000	158	25	8	101	415 809
2001	91	44	21	582	36 026
2002	356	111	38	1 624	1 705 167
2003	111	70	35	1 074	178 537
2004	90	90	42	1 372	346 274
2005	65	19	19	506	15 501
2006	250	123	75	4 628	1 076 470
2007	64	55	29	1 474	70 988
2008	71	27	20	916	14 196 046
2009	47	30	22	3 458	...
2010	30	70	26	1 710	35 184
2011	24	5	5	100	...
2012	5	5	3	340	16
2013	16	10	4	212	...

Allikas: Keskkonnainspeksioon, Keskkonnaagentuur

Source: Estonian Environmental Inspectorate, Estonian Environment Agency

Koostas: Veljo Kütt